

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 91/20

Luksemburg, 16 lipca 2020 r.

Wyrok w sprawie C-311/18

Data Protection Commissioner/ Maximillian Schrems i Facebook Ireland

Trybunał stwierdził nieważność decyzji 2016/1250 w sprawie adekwatności ochrony zapewnianej przez Tarczę Prywatności UE–USA

Trybunał orzekł natomiast, że decyzja Komisji 2010/87 w sprawie standardowych klauzul umownych dotyczących przekazywania danych osobowych podmiotom przetwarzającym dane mającym siedzibę w państwach trzecich jest ważna

Ogólne rozporządzenie o ochronie danych¹ (RODO) stanowi, że przekazywanie danych do państwa trzeciego może mieć miejsce co do zasady tylko wtedy, gdy dane państwo trzecie zapewnia odpowiedni stopień ochrony tych danych. Zgodnie z tym rozporządzeniem Komisja może stwierdzić, że państwo trzecie zapewnia, z uwagi na swoje ustawodawstwo krajowe lub zobowiązania międzynarodowe, odpowiedni stopień ochrony². W braku takiej decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony, przekazanie może nastąpić tylko, jeżeli podmiot przekazujący dane osobowe mający siedzibę w Unii zapewni odpowiednie zabezpieczenia, które mogą wynikać w szczególności ze standardowych klauzul ochrony danych przyjętych przez Komisję, i jeżeli osoby, których dane dotyczą, posiadają egzekwowalne prawa i skuteczne środki ochrony prawnej³. Poza tym RODO określa w szczególności warunki, w jakich takie przekazanie może mieć miejsce w razie braku decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony lub braku odpowiednich zabezpieczeń⁴.

Maximillian Schrems, mieszkający w Austrii obywatel tego kraju, jest od 2008 r. użytkownikiem Facebooka. Tak jak w przypadku innych użytkowników mieszkających w Unii, dane osobowe M. Schremsa są w całości lub części przekazywane przez Facebook Ireland na serwery należące do Facebook Inc., znajdujące się na terytorium Stanów Zjednoczonych, gdzie dane te są przetwarzane. M. Schrems wniósł skargę do irlandzkiego organu nadzorczego zmierzającą zasadniczo do zakazania tego przekazywania. Podniósł on, że prawo i praktyka Stanów Zjednoczonych nie zapewniają wystarczającej ochrony przed dostępem władz publicznych do danych przekazywanych do tego kraju. Skarga ta została oddalona w szczególności z tego powodu, że w decyzji 2000/520⁵ Komisja stwierdziła, iż Stany Zjednoczone zapewniają odpowiedni stopień ochrony. Wyrokiem z dnia 6 października 2015 r. Trybunał, do którego pytanie prejudycjalne skierował High Court (wysoki trybunał, Irlandia), orzekł nieważność tej decyzji („wyrok Schrems I”)⁶.

W następstwie wyroku Schrems I i późniejszego uchylenia przez sąd irlandzki decyzji oddalającej skargę M. Schremsa, irlandzki organ nadzorczy wezwał go do przeformułowania skargi, biorąc pod uwagę stwierdzenie przez Trybunał nieważności decyzji 2000/520. W przeformułowanej skardze M. Schrems utrzymuje, że Stany Zjednoczone nie zapewniają wystarczającej ochrony danych

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. 2016, L 119, s. 1).

² Artykuł 45 RODO.

³ Artykuł 46 ust. 1 i ust. 2 lit. c) RODO.

⁴ Artykuł 49 RODO.

⁵ Decyzja Komisji z dnia 26 lipca 2000 r., przyjęta na mocy dyrektywy 95/46/WE, w sprawie adekwatności ochrony przewidzianej przez zasady ochrony prywatności w ramach bezpiecznej przystani oraz przez odnoszące się do nich najczęściej zadawane pytania, wydane przez departament handlu USA (Dz.U. 2000, L 215, s. 7).

⁶ Wyrok Trybunału z dnia 6 października 2015 r. w sprawie *Schrems*, [C-362/14](#) (zob. też komunikat prasowy nr [117/15](#)).

osobowych przekazywanych do tego kraju. Żąda on zawieszenia lub zakazania przekazywania w przyszłości jego danych osobowych z Unii do Stanów Zjednoczonych, którego Facebook Ireland dokonuje obecnie na podstawie standardowych klauzul ochrony zawartych w załączniku do decyzji 2010/87⁷. Uznawszy, że rozpatrzenie skargi M. Schremsa zależy w szczególności od ważności decyzji 2010/87, irlandzki organ nadzorczy wszczął postępowanie przed High Court, mające na celu przedłożenie Trybunałowi wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Po wszczęciu tego postępowania Komisja przyjęła decyzję (UE) 2016/1250 w sprawie adekwatności ochrony zapewnianej przez Tarczę Prywatności UE–USA⁸.

Poprzez swój wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym sąd krajowy zwrócił się do Trybunału o wyjaśnienie zastosowania RODO do przekazywania danych osobowych opartego na standardowych klauzulach ochrony zawartych w decyzji 2010/87, stopnia ochrony wymaganego w tym rozporządzeniu w ramach takiego przekazywania i obowiązków spoczywających w tym kontekście na organach nadzorczych. High Court podniósł ponadto kwestię ważności zarówno decyzji 2010/87, jak i decyzji 2016/1250.

Ogłoszonym dzisiaj wyrokiem Trybunał stwierdził, że ocena decyzji 2010/87 w świetle Karty praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”) nie wykazuje niczego, co mogłoby podważać jej ważność. Trybunał stwierdził natomiast, że decyzja 2016/1250 jest nieważna.

Trybunał stwierdził najpierw, że prawo Unii, a w szczególności RODO, ma zastosowanie do przekazywania danych osobowych w celach komercyjnych przez podmiot gospodarczy z siedzibą w państwie członkowskim innemu podmiotowi gospodarczemu z siedzibą w państwie trzecim, nawet jeżeli w trakcie tego przekazywania lub w jego następstwie dane te mogą być przetwarzane przez organy tego państwa trzeciego do celów związanych z bezpieczeństwem publicznym, obroną i bezpieczeństwem państwa. Trybunał zaznaczył, że ten rodzaj przetwarzania danych przez organy państwa trzeciego nie może wykluczyć takiego przekazywania z zakresu stosowania rozporządzenia.

W odniesieniu do stopnia ochrony wymaganego w ramach takiego przekazywania, Trybunał orzekł, że wymogi ustanowione w tym celu w przepisach RODO, które są związane z odpowiednimi zabezpieczeniami, egzekwowalnymi prawami i skutecznymi środkami ochrony prawnej, należy interpretować w ten sposób, że osoby, których dane osobowe są przekazywane do państwa trzeciego na podstawie klauzul ochrony danych, muszą korzystać ze **stopnia ochrony merytorycznie równoważnego temu, który gwarantowany jest w Unii przez to rozporządzenie, interpretowane w świetle Karty**. W tym kontekście Trybunał zaznaczył, że **w ramach oceny tego stopnia ochrony należy uwzględnić zarówno postanowienia umowne uzgodnione między mającym siedzibę w Unii podmiotem przekazującym dane a podmiotem odbierającym dane mającym siedzibę w danym państwie trzecim, jak i, odnośnie do ewentualnego dostępu organów władzy publicznej tego państwa trzeciego do przekazywanych w ten sposób danych, istotne elementy składające się na jego system prawny**.

W odniesieniu do obowiązków spoczywających na organach nadzorczych w ramach takiego przekazywania Trybunał orzekł, że – o ile nie istnieje ważna decyzja Komisji stwierdzająca odpowiedni stopień ochrony danych – **organy te są zobowiązane do zawieszenia lub zakazania przekazywania danych do państwa trzeciego, jeżeli uznają**, w świetle całokształtu okoliczności towarzyszących temu przekazywaniu, że standardowe klauzule ochrony danych nie są lub nie mogą być przestrzegane w tym państwie trzecim, i **że ochrona przekazywanych danych, jakiej wymaga prawo Unii, nie może być zapewniona za pomocą innych środków, jeśli to przekazywanie danych nie zostało zawieszono lub zakończone przez sam podmiot przekazujący mający siedzibę w Unii**.

⁷ Decyzja Komisji z dnia 5 lutego 2010 r. w sprawie standardowych klauzul umownych dotyczących przekazywania danych osobowych podmiotom przetwarzającym dane mającym siedzibę w krajach trzecich na mocy dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. 2010, L 39, s. 5), zmieniona decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2016/2297 z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz.U. 2016, L 344, s. 100).

⁸ Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 12 lipca 2016 r., przyjęta na mocy dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, w sprawie adekwatności ochrony zapewnianej przez Tarczę Prywatności UE–USA (Dz.U. 2016, L 207, s. 1).

Trybunał zbadał następnie ważność decyzji 2010/87. Jego zdaniem ważności tej decyzji nie podważa sam fakt, że zawarte w niej standardowe klauzule ochrony danych nie wiążą, ze względu na ich umowny charakter, organów państwa trzeciego, do którego mogą być przekazywane dane. Trybunał wyjaśnił natomiast, że ważność tej decyzji zależy od tego, czy przewiduje ona **skuteczne mechanizmy umożliwiające w praktyce zapewnienie przestrzegania wymaganego przez prawo Unii stopnia ochrony** i czy **odbywające się na podstawie takich klauzul przekazywanie danych osobowych zostanie w przypadku ich naruszenia lub niemożności ich przestrzegania zawieszane lub zakazane**. Trybunał stwierdził, że decyzja 2010/87 wprowadza takie mechanizmy. W tym względzie podkreślił w szczególności, że decyzja ta ustanawia obowiązek, by podmiot przekazujący dane i podmiot odbierający sprawdziły uprzednio, czy ten stopień ochrony jest przestrzegany w danym państwie trzecim, i że zobowiązuje ona podmiot odbierający do poinformowania podmiotu przekazującego o swej ewentualnej niemożności zastosowania się do standardowych klauzul ochrony, w którym to przypadku do tego ostatniego należy zawieszenie przekazywania danych lub rozwiązanie umowy zawartej z podmiotem przekazującym.

Trybunał ocenił wreszcie ważność decyzji 2016/1250 pod względem wymogów wynikających z RODO, interpretowanego w świetle przepisów Karty gwarantujących poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego, ochronę danych osobowych i prawo do skutecznej ochrony sądowej. W tym względzie zaznaczył, że decyzja ta ustanawia, podobnie jak decyzja 2000/520, pierwszeństwo wymagań dotyczących bezpieczeństwa narodowego, interesu publicznego i przestrzegania ustawodawstwa amerykańskiego, umożliwiając w ten sposób ingerencję w prawa podstawowe osób, których dane osobowe są przekazywane do tego państwa trzeciego. Zdaniem Trybunału, **ograniczenia ochrony danych osobowych, które wynikają z wewnętrznego uregulowania Stanów Zjednoczonych dotyczącego dostępu i wykorzystywania przez organy amerykańskich władz publicznych** takich danych przekazywanych z Unii do tego państwa trzeciego i które Komisja poddała ocenie w decyzji 2016/1250, **nie są uregulowane w sposób odpowiadający wymogom merytorycznie równoważnym tym, które ustanawia w prawie Unii zasada proporcjonalności, ponieważ programy nadzoru oparte na tych przepisach nie są ograniczone do tego, co ściśle konieczne**. Opierając się na ustaleniach zawartych w tej decyzji, Trybunał zaznaczył, że w odniesieniu do niektórych programów nadzoru ze wspomnianego uregulowania w żaden sposób nie wynika istnienie ograniczeń ustanowionego w nim uprawnienia do wdrażania tych programów, ani też gwarancji przysługujących potencjalnie objętym tymi programami osobom nieposiadającym obywatelstwa amerykańskiego. Trybunał dodał, że choć uregulowanie to ustanawia wymogi, które powinny być przestrzegane przez władze amerykańskie przy wdrażaniu odpowiednich programów nadzoru, to nie przyznaje ono zainteresowanym osobom praw, które mogłyby być egzekwowalne wobec władz amerykańskich przed sądami.

W odniesieniu do wymogu ochrony sądowej, Trybunał orzekł, że wbrew temu, co przyjęła Komisja w decyzji 2016/1250, mechanizm mediacyjny, o którym mowa w tej decyzji, **nie dostarcza tym osobom środka odwoławczego przed organem zapewniającym zabezpieczenia merytorycznie równoważne zabezpieczeniom wymaganym prawem Unii, które zapewniałyby zarówno niezależność rzecznika przewidzianego w tym mechanizmie, jak i istnienie norm uprawniających tego rzecznika do przyjęcia wiążących decyzji wobec amerykańskich służb wywiadowczych. Ze wszystkich tych powodów Trybunał stwierdził nieważność decyzji 2016/1250.**

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106